СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 92. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 24-го квітня 1942. No. 92. Jersey City, N. J., Friday, April 24, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Президент за Ціни на Товари з Березня, а не Вищі, щоб Спинити Інфляцію - Надіються Такого Розпорядку в Вівторок - В Франції, в Часі Розстрілів Закладників і Саботажів, Британські Вояки Боролись біля Бульонь

БУДЕ ЗАМОРОЖЕННЯ ЦІН НА ВСІ ТОВАРИ; ВПРОВАДЖЕНО ПАЙКУВАННЯ ҐАЗОЛІНИ

ВАШИНГТОН. — Повідомляють, що уряд проголосить у короткому часі замороження цін на всі товари на такій висоті, по якій вони продавалися минулого місяця. Таке зарядження, про яке президент говоритиме в наступний понеділок, має бути одним з тих превентивних заходів, якими теперішня адміністрація старається запобігти інфляції.

ВАШИНГТОН. — Бюро Адміністрації Цін подає, що розпорядженням уряду з днем 15. травня ц. р. впроваджується пайкування ґазоліни у 17 східніх стейтах як також в Колюмбійському Дистрикті. Власники самоходів можуть купувати від 2½ до 5 ґальонів ґазоліни тижнево. Бюро повідомляє, що консументи ґазоліни будуть поділені на 5 ріжних кляс залежно від того, яке значіння мають їх поїздки автом для воєнних зусиль краю. Загально сподіються, що пересічні власники самоходів, що не мають першенства або не є на якійсь важній урядовій посаді, не будуть одержувати більше ніж два і пів до 5 ґальонів ґазоліни тижнево.

ПАЙКУВАННЯ ЦУКРУ ПОЧИНАЄТЬСЯ 5. ТРАВНЯ Ц. Р.

ВАШИНГТОН. — Бюро Адміністрації Цін подає, що з днем 5. травня ц. р. впроваджується пайкування цукру. Кожна особа діставатиме пів фунта цукру в тиждень. Ресторани та інші харчеві підприємства можуть уживати 50% з тої скількости, яку вони уживали у відповідному місяці минулого року.

ДАЛІ ІСНУЄ КОМУНІСТИЧНА ЗАГРОЗА, КАЖЕ КУДЕРТ

ОЛБАНІ (Н. Й.). — Не зважаючи на це, що Злучені Держави Америки та Совєтський Союз стали воєнними союзниками, комуністична загроза далі існує в Америці та є дальшою небезпекою для американського демократичного устрою. Таке заявили представники слідчого комітету Рапп-Кудерта в стейтовій леґіслятурі в Олбані. Тому то комітет продовжили на один рік довше, щоб далі розсліджувати комуністичну підривну роботу, головно в американських школах та інших наукових інституціях. У звіті комітету говориться, що від вибуху німецько-московської війни комуністи приняли дуже лаґідну „лінію", щоб не дразнити американської публики. В наслідок того, пишеться у звіті,багато визначних американських педаґоґів впало жертвою комуністичної засідки та діє так, як цього треба комуністам. Члени згаданого комітету є тої думки, що навіть теперішня війна проти спільного ворога не змінить істоти комунізму в Америці, який все був, є й буде проти-американським і протидемократичним рухом. Найбільше загрожені комунізмом є школи, де велика частина учительства замісць вчити дітей льояльности до Америки, вчить їх „клясової боротьби". Звіт згадує також, що розсліди не устійнили фашистівської чи націстичної діяльности в школах; за це ці групи діють поза школами й на це комітет звертає увагу федеральним властям.

ФРАНЦУЗЬКІ ДИПЛЬОМАТИ ПОКИДАЮТЬ УРЯД ЛЯВАЛЯ

ВАШИНГТОН. — Пять членів французької амбасади у Вашинґтоні зрезиґнували на знак протесту проти угодової політики Франції, яку веде Пер Ляваль у відношенню до Німеччини. Найголовнішим арґументом у їх рішенні мала бути заява Лявалля, що приступлення Франції до війни в 1939. р. є злочином. Між уступившими є: Леон Маршаль, радник амбасади, барон Дж. Баєнс, перший секретар амбасади, Етієн Бурен де Розіє, аташе; Андре Фіо, та Шарль Беноа. Всі вони пристали до руху ген. де Ґоля.

ПРОПОНУЮТЬ, ЩОБ УРЯД ДАВАВ ПЛАТНІ ОГОЛОШЕННЯ ПРО ВОЄННІ ЗМАГАННЯ

НЮ ЙОРК. — Френк Е. Трип, голова реклямового відділу Американського Товариства Ґазетних Видавців, заявив на річній конференції, що американський уряд повинен уживати платних оголошень в пресі, радіо та інших середниках, щоб дістати всебічну піддержку народу в теперішній війні. Свої пропозиції опирав Трип на чисто бизнесових підставах. Одначе, казав він, щоб мати таку піддержку від уряду, видавці та редактори мусіли б занехати свої професійні заздрости та ненависти, а всецило стати до послуг Америки.

ВСТАНОВЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ КОМАНДИ В НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

МЕЛБОРН (Австралія). — Становище Нової Зеляндії у воєнній структурі Обєднаних Держав частинно вже виявилося, коли оголошено, що до Овкленд прибуває американський адмірал Роберт Лі Ґормлі, щоб зорґанізувати американсько-ново-зеляндську команду. Ця команда діятиме окремо, одначе в тісній співпраці з ген. МекАртуром та його морським комендантом, адм. Лері. Адмірал Ґормлі буде однак під прямою командою адм. Німіца, що є начальним комендантом американської фльоти на Пацифіку. Місце адм. Ґормлі, який був амерік. морським обсерватором в Лондоні, забере адм. Г. Р. Старк, шеф морських операцій.

ЗАТОПЛЕНО АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ НА КАРІБІЙСЬКОМУ МОРІ

ВАШИНГТОН. — Морські власти повідомляють, що ворожа субмарина затопила на водах Карібійського моря американський корабель середньої величини. Комунікат згадує також, що ворожа субмарина намагалася затопити також арґентинський тенкер „Вікторія", одначе безуспішно. Капітан затопленого корабля подає, що субмарина переслідувала їх довший час, так, що ціла залога знала, що їм грозить небезпека кожної хвилі.

МОРАЛЬ ОБОРОНЦІВ КОРЕҐІДОРУ НЕЗЛОМАНА

КОРЕҐІДОР. — Не зважаючи на безнастанне бомбардування літаками та обстрілювання японськими гарматами з Батаану та Кавіте, дух та мораль оборонців Кореґідору є дуже високі. Ці оборонці, подібно як їх комендант ґен. Вейнрайт, загартовані вже та витривалі на всі недостачі, які тільки може дати подібна війна. Хоч харчів є обмаль, проте вояки добре відживлювані. Позбавлені всяких особистих виґід, вони виконують з посвятою свої обовязки, а у вільних хвилинах ходять на богослуження та забавляються.

БРИТІЙСЬКІ „КОМАНДОС" ЗНОВ НАПАЛИ НА НІМЦІВ

ЛОНДОН. — Британські випадові відділи, звані „командос", зробили ще один випад на французьке побережжя, що знаходиться в руках німців. Цей раз вони напали на сильно укріплене місто Бульон. Вони підїхали тихцем вночі під укріплене побережжя і заки німці очутились вони вже були біля кільчастих дротів. Знищивши дроти вони дістались в середину німецьких оборонних ліній і там виконали свою роботу, що тривала дві години. Опісля вони без ніяких більших втрат вернули назад до своїх лодок і подались до Англії. Їхні лодки, що теж були до зубів узброєні, за-той час звели боротьбу з німецькими патролюючими лодками. Але більших сил німці не вспіли стягнути. Нападом керував молодий лорд Ловат.

В БУРМІ ЗАВЗЯТІ БОЇ

ЛОНДОН. — Японці кинули на бурмський фронт всі сили, стягнувши чимало війська і воєнних машин з Маляї, яке то військо штурмувало недавно Сінгапур. Китайські війська під проводом ґен. Стилвела ставлять японцям сильний опір. Проте вони мусять відступати. Тепер завзяті бої ведуться біля нафтового осередку Єнанґяюнґ. Японці хочуть окупувати Бурму ще заки зачнуться весняні дощевиці. Вони зачинаються в половині травня. Британські і китайські війська напружують всіх сил, щоб ударемнити японські пляни.

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА СХІДНІМ ФОНТІ

КУЙБИШІВ. — На цілім східнім фронті, від Балтику до Чорного моря, розпочались сильні бої. В трьох останніх днях німці втратили 126 повзів. Совєтські війська повели сильну офензиву проти Фінляндії. Фінці боряться дуже завзято, проте втратили декілька укріплених позицій. Завзяті бої також ведуться на Україні і на Кримі.

ҐЕН. ДЖОРДЖ МАРШЕЛ В ІРЛЯНДІЇ. Начальник головного штабу американської армії (на світлині направо) робить перегляд американських військ в Ірляндії. З ним ґенерал Гартл (перший з лівої руки). В 24 годині після цього перегляду ґен. Маршел був уже в Ню Йорку.

НІМЦІ ЗНОВ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАКЛАДНИКІВ

ВІШІ. — Німецькі окупаційні власти в Франції розстріляли по ріжних містах в минулім тижни сто французьких закладників. Вони застрілили їх за те, що самі не могли зловити дійсних справників, які виконали на німецьких вояках певні терористичні акти. В Парижі застрілено 15. Крім того німці хочуть вивезти 500 осіб з Парижа на Схід Европи, до таборів примусової праці. З Руен німці вже вивозять туди тисячу осіб. Ці розстріли цілковито пантеличать французів і то навіть тих які, хотіли б співпрацювати з німцями. Бо саме тепер прийшов до влади їхній чоловік, Пер Ляваль, який добрим способом хоче наклонити французів до кооперації з німцями.

ХМАРИ НАД ЗАХІДНОЮ ЕВРОПОЮ

БЕРН. — Міжнародні знавці є такої думки, що вже в короткому часі західня Европа знов стане світовим боєвищем і головну ролю відіграють британські і американські збройні сили. Тоді війна перейде в так звану „американську стадію", говорять ті знавці. Постійні напади британських „командос" на европейське побережжя, як теж скупчування американських сил в Англії, є цього доказом. Німці здають собі з цього справу і з черги перетягають свої сили на захід Европи. Вони передали команду цілого західнього фронту одному з найздібніших своїх маршалів, Руншtедтови. Вони також стараються заздалегідь усунути всі небезпеки, випливаючі з незадоволеного населення в окупованих краях. Це є причиною розстрілів в Франції. Вони хочуть цілковито стероризувати французьке населення, хоч з другого боку надіються, що Ляваль переконає своїх співгромадян, що всякий опір проти німців скінчиться катастрофою. Міжнародні знавці починають чимраз більше переконуватись, що німецька офензива проти Совєтів зовсім не відбудеться. Так виходить, що теперішні завзяті бої на совєтськім фронті вичерпують зовсім німців з їхніх резервів, потрібних для кожної більшої офензиви. В той спосіб східний фронт буде врятований.

ДИВНА ВТЕЧА МАТЕРИ І ДИТИНИ

ЛОНДОН. — До Англії прибула пані А. Ґест зо своїм пятилітним хлопчиком. Вона втекла з концентраційних німецьких таборів у Франції і, діставшись наперед з окупованої частини Франції до неокупованої, звідтам втекла далі до Англії. Вона була з роду англійка і її хлопець не вмів інакше говорити, тільки по англійськи. Це постійно наражало її на небезпеку. Коли раз вони їхали в поїзді мама дала хлопцеви дозу наркотику, щоб його тим успати і заставити мовчати. Французьке цивільне населення було дуже ввічливе і помагало їм в утечі. Про німецьку поліцію пані Ґест не дуже добре висказувалась і говорила, що та поліція зовсім не така справна, за яку її уважають.

ХАРЧЕВЕ ПОЛОЖЕННЯ В НІМЕЧЧИНІ

СТОКГОЛЬМ. — Німецький економіст Макс Клявс написав в німецькій ґазеті „Націонале Соціялістіше Ляндпост" статтю, в якій говорить, що харчеве положення в Німеччині стає гострим. В самій Німеччині німці мусять годувати нині вісім міліонів більше людей, ніж перед війною. До тих вісьмох міліонів він зачислив один міліон німців, спроваджених з інших країв. Два і пів міліона чужих робітників, і чотири і пів міліона воєнних полонених. Крім того, писав Клявс, Німеччина мусить годувати від 17 до 18 міліонів ротів в інших краях. Заняті краї, говорив він далі, не дають того, що давали в часі миру. Вони в більшости знищені і не можуть навіть прокормити німецьких окупаційних військ. — В Німеччині уряд почав видавати на картки картоплі, що становлять головну їду німців.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА В ІНДІЇ

ЛОНДОН. — Спеціяльний представник президента Рузвелта до Індії, полк. Джансон, заявив, що американські війська вже є в Індії і їх число буде постійно зростати. Цю заяву він зробив в Ню Дельгі, перед збором журналістів. Він далі сказав, що стратеґією Америки є не допускати до того, щоб один фронт пропадав, а щоб тим рятувати інший фронт. Індія є дуже важна і Обєднані Держави будуть її обороняти всіма силами.

ХОТІЛОСЯБ НОВИХ ТЕРИТОРІЙ

ЦІРІХ. — Італійська фашистівська преса відновила свої жадання до Франції, відносно Савої, Тунісу, Корсики і Ніцци.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сиґі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

За Пресу Для Меншин

Ще 28. грудня минулого року сказав ґенеральний прокуратор Френсис Бидл памятні слова осторогм:

„Війна загрожує всім громадянським правам. І хоча ми вже нераз воювали передтим, і наші особисті вольности пережили, були періоди грубих надужить, коли піднімалися високо хвилі гістерії, ненависти й страху, коли меншости обмежувано беззаконно й жорстоко."

На ці слова пригадала Загальна Рада для Американської Єдности, коли новинкарська аґенція „Асошийтид Прес" донесла про заходи деяких кругів завести в Америці лайсенси для так званої чужомовної преси, себто ґазет, що пишуться іншою, ніж анґлійською мовою.

Пригадала ця Рада теж на заклик Бидла до всіх громадян виступити в обороні загрожених прав, без огляду чиї права громадянські загрожені: „Якщо ми дбаємо за демократію, ми мусимо дбати за неї як щось дійсне для інших, так, гейби це було щось дійсне для нас самих." Бидл закликав американців обороняти громадянські вольности навіть для німців, японців і італійців, що живуть на американській землі, бо всі права спираються на виконування того самого закону, і, загрожуючи закон для одної ґрупи, тим самим загрожується його для інших ґруп.

Примір принціпіяльної оборони закона для меншини дав „Ню Йорк Таймс", коли він виступив з передовицею в обороні так званої чужинецької преси, хоча в інтересі „Таймсу" не лежить оборона тої преси, а радше, можна сказати, закриття цеї преси.

Директор Загальної Ради для Американської Єдности в листі до „Таймсу" звернув увагу на недемократичну суть такої загальної кампанії проти чужомовної преси. Коли серед цеї преси є нельояльні ґазети, то уряд повинен їх потягнути до відповідальности, але не чіпати інших, що пишуться тою самою мовою. Ніяка мова не є спеціяльно льояльна ні нельояльна, і тому всеї преси не можна класти на одну лаву.

Зрештою практичний розум наказує урядові не позбавлятися того засобу звязку з мешканцями, які не володіють так анґлійською мовою, як якоюсь іншою, в якій видається для них ґазета. Уряд краще зробив би, якби, замісць ставити якісь колоди під ноги чужомовної преси, вжив її для своїх цілей, з котрих найбільшою є боротьба проти ґестапівських засобів вирішування всяких людських справ баґнетом, кнутом і револьвером.

Укріплення у Сучасній Війні

Як німці розбили в 1939 р. Польщу, самі поляки, зокрема польська опозиція до тодішнього уряду, почали гостро критикувати свій уряд за те, що не приготував Польщі до німецького нападу та не укріпив належно польських границь. „Як німці, французи і всі інші народи, будували здовж своїх границь сильні фортеці, польський уряд дармував, або придумував для своїх старшин нові парадні мундури", — закидали поляки-опозиціоністи урядови Ридза-Сьміґлого і Бека. Фактично на німецько-польській границі не було ні одної польської кріпости. Відносно скоре підбиття Польщі з боку німців надавало тим закидам сили, що уряд Ридза-Сьміґлого не міг ніяк перед ними оборонитись. Навіть самі пілсудчики захитались у своїм довірю до цього уряду. Новий польський уряд, створений на еміґрації, на адресу цього першого уряду видав тяжкий осуд і Ридза-Сьміґлого малощо не назвав зрадником свого краю.

Але по році прийшла різка зміна. З хвилею, як німці розбили також Францію, котра ніби була так знаменито хоронена лінією Мажінота, прийшла черга для пілсудчиків, зокрема для Ридза Сьміґлого і його однодумців, реґабілітуватись. Скорий розгром Франції видвигнув нову теорію щодо укріплених позицій: укріплені позиції, як ось лінія Мажінота, цілком не дають даному краєви забезпеки. Зовсім навпаки, говорили ці нові теоретики, укріплені позиції зле відбиваються на данім народі, бо вони в обличчі модерних воєнних машин нічого не варті, а водночас вони заколисують даний нарід уроєною надією повної безпеки. Франція улягла так скоро тому, що мала свою славну лінію Мажінота. Поза нею серед французів розвивався пацифізм, нічим неоправдане почуття безпеки і водночас повільність узброюватись до зубів та впроваджувати в себе все нові методи ведення війни.

Вкупі з цими теоріями піднесли голову Ридз-Сьміґли, Бек, і їх приклонники, та почали говорити, що їхня політика, яка відкидала засаду узброювання границь, була правильна. Польща не мала з Німеччиною ніяких природних границь. Щобільше, польсько-німецькі границі були викручені, так, що годі було побудувати на них якоїсь тяглої стрійної оборонної лінії. Замісць витрачувати сотки мільонів на будування укріпленої лінії, яка, як це показалось на Франції, не має ніякого практичного значіння, польський штаб будував свої збройні сили на засаді рухомости і пливкости військових частин. Хоч Польща менша держава від Франції і її армія не мала такої слави, як французька, проте Польща в змагу з німцями видержала довше, ніж Франція — говорили представники старого польського уряду. Здавалось, що вони тим себе дійсно оправдали.

Але прийшла німецько-совєтська війна і вона знов перекреслила ті міркування. Совєти, як відомо, побудували в глибині свого краю сильні твердині. На цих твердинях перший раз зупинився розгін німецьких полків. Внаслідок тих укріплених територій німці не здолали минулого року перемогти Совєтів і мусіли усадовлятись до зимової кампанії. Підчас зими німці, після вської правдоподібности, будлиб зазнали цілковитого розгрому, подібного до того, що його колись зазнав Наполеон, якщоб власне вони не були в короткім часі вибудували на совєтській території цілого ряду твердинь. Ці твердині вони порівнували до їжаків, бо вони концентрувались біля якогось великого міста, що творило для армії запільну базу. Від того центру на всі боки вони повисували колючки, себто сильно укріплені лінії і точки. І хоч підчас зими найкращі прикмети німецької зброї, себто її механізовані частини, та літаки не могли майже зовсім ділати, проте німці вдержали майже всі головні частини, та головні укріплені точки і тим врятували свою шкіру. А це дало наявний доказ, що укріплення в нинішній війні таки є знаменитим засобом оборони і через них не одна армія врятувалась від розгрому.

Принявши ту нову теорію мілітарні знавці починають наново ревідувати своє поняття про твердині. Вони зачинають щераз розглядати справу лінії Мажінота та зачинають нагадувати собі, що фактично німці тої лінії ніколи приступом не взяли. Вони обійшли її ззаду, зробивши пролом через бельґійську територію. Франція була така необережна, що від границі Бельґії вона не побудувала цеї оборонної лінії, тільки від німецької границі. Французькі ґенерали правильно обчисляли, що Бельґія, на випадок війни буде в мирі з Німеччиною, або в війні з нею. А що Бельґія мала свої власні укріплені лінії, то й не треба було протягати здовж бельґійської границі французької лінії Мажінота. Це вже була помилка французьких ґенералів, бо бельґійці на своїй лінії не видержали. Помилкою також було й те, що з психольоґічного боку французькі правлячі кола, заховавшись за лінію Мажінота, виплекували серед своїх мас духа пацифізму і неоправданої безпеки. Ось в тім заключалась помилка французьких ґенералів і політичних провідників! Сама думка лінії Мажінота була дуже добра, але вона була зле виконана.

Тепер і оборона Польщі приходить щераз під дискусію мілітарних знавців. І вони навертаються до первісного погляду, що таки Польща зле робила, що не укріпляла своїх границь. Правда, що польські границі з Німеччиною були викручені. Але правдою також є те, що оборонної укріпленої лінії не конче треба було будувати здовж самих границь. Її можна було побудувати глибше в краю, на той взір, що побудували Совєти. Пливкість армії дуже добра тоді, коли та армія має сильні укріплені точки, об які вона може кожної хвилі опертись. В обороні перед німцями найдовше видержала Варшава, яка фактично не була укріплена. Але самі доми і мури давали польським збройним силам певну точку опору. Правда, що Варшава через те дуже потерпіла. Але, колиб оборонні форти були побудовані далі на узгірях Варшави, та були зариті глибоко під землю, тих ушкоджень вона булаб не зазнала. Автім, колиб навіть зазнала, то це не булоб пішло на марне.

Э КАНАДІЙСЬКОЇ ПРЕСИ

НЕДОВІРЯЄМО НЕЗНАКОМИМ...

Канадійський „Український Голос" (ч. 15) пише: „З якої то причини так є, байдуже, одначе так воно є, що недовіряємо незнакомим". В статті звертається увагу на те, що є дня 27. квітня добра нагода для канадійських українців усунути деяке недовіря, яке можуть мати до них анґлійці, бо того дня буде населення голосувати, чи увільнити канадійський уряд від його слова, що він не запровадить в Канаді конскрипції. Очевидно, що канадійські українці повинні голосувати, щоб звільнити.

Та в тій статті порушується і дещо таке, що має загальніше значіння. Читаємо там, наприклад, таке:

„Українці в Канаді нераз терплять через те, що не находять довіря. В злуці з тим фактом можна би поставити питання: Як мають нам чужі вірити, як ми самі собі взаїмно не віримо? Як мають анґлійці мати довіря до українців, коли українці до українців довіря не мають? Українці українцям не вірять тільки через ріжницю в віроісповіданню, або ріжницю в політичних поглядах...

„Анґлійці, що добре українців знають, більше вірять українцям, чим самі українці з іншої громади, ґрупи, або партії. Одначе не всі анґлійці можуть українців знати добре...

„Українцям приходиться нераз стрічати з недовірям анґлійців. Про це від часу до часу появляються навіть нотатки в пресі. І треба це з натиском зазначити, що якраз анґлійська преса дуже гостро пятнує вияви неоправданого недовіря. Честь, кому честь і анґлійським часописам належиться за те честь, що вони коли як коли, а від початку теперішньої війни спеціяльно на те звертали увагу, аби впливати на розхвильовані анґлійські уми успокоюючо і захищати незнакомих анґлійській масі чужинців перед незаслуженими підозріннями, недовірям і кривдами.

„Все одно це не значить, що нема в Канаді бодай притаєного недовіря до чужинців взагалі, а до українців зокрема. Нічого нам не поможе, якби ми цей факт перед собою закривали. Основою недовіря є те, що анґлійська маса чужинців взагалі, а українців зокрима замало знає і тому, що не знає, хоче про них думати якнайгірше".

НЕ ХОЧЕМО ВТРАТИТИ ВОЛІ, ТОМУ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ...

Вінніпеґський „Новий Шлях" (ч. 29) пише про те, що канадійські українці, особливо „ті, яким приходилося приглянутись збизька московському большевицькому режімови в Україні", ніколи не легковажили большевизму в Канаді, бо „краще розуміли большевицьку загрозу для Канади, як наші співгромадяни анґльосаксонці".

Далі пишеться, що канадійські українці не лякаються большевизму більше від пересічного іншого канадійця. Але поборюють його проте сильніше від інших. Чому Відповідь на те така:

„А коли (канадійські українці. Ред. Св.) активніше поборюють большевицьку пропаґанду, то лише тому, що краще від інших громадян розуміють його суть, методи і цілі, а також не хочуть втратити того, чим вони найбільше дорожать. Щож це таке найдорожче, що його мають українці в Канаді? Вони найшли тут **волю,** якої український народ на своїй рідній землі не мав уже впродовж сторіч! Що може бути цінніше для українця від волі? Ніщо, ніколи й ніде! Разом із рештою українського народу ми розуміємо вартість волі багато-багато краще як найбільш свободолюбні, вільні народи світу! Бо український народ вже віками поневолений, позбавлений волі. А волю належно оцінити може лиш той, що втратив її. Ми не хочемо втратити волі, найденої в Канаді! І тому ми є проти большевизму, який двацятькілька років тому жорстоко замордував щойно зроджуючусь волю українського народу, а відтак запровадив в Україні таку жахливу неволю, якої вона на свойому віку до того часу не переживала. Як не на ділі, чи в слові, то в думці своїй українець був, є і буде проти большевизму, знасилувача волі людей. Цього українського становища не знищуть жадні обставини, жадні політичні ускладнення. Навіть саме заведення большевицького режіму в Канаді не моглоб його змінити. Лише повне нерозуміння большевизму й крайна матеріяльна нужда, розпука за сьогоднішній кусень хліба для себе й своєї рідні може кидати деяких слабодухих канадійських українців у пащу большевицької потвори. Але це вже самогубство.

„Українців, що опрокидують большевицьку пропаґанду, большевики звуть націстами, фашистами, тоталітарниками й тим подібними назвами, які чужі [illegible] українцеви не тільки по звукови, але по сутті, змісті й духови. Українець, пересічний і незвироджений українець, не проміняє нічого за свою волю.

„Большевики можуть робити доноси на кожного свободолюбного українця-канадійця, а власть імущі навіть можуть довіряти їм. Одначе українці таки далі поборюватимуть большевизм; вони далі будуть глибоко переконані, що навіть тепер, кроли обставини вимагають найбільш пожертв від кожного громадянина на ціль воєнної перемоги над ворогом, ця ціль може бути недосягнена навіть при найбільших зусиллях громадянства, як большевицьким аґентам, розмальованим на канадійський колір і з найпатріотичнішими гаслами на устах і шпальтах своїх ґазет, дозволятисьме далі вести нищівну, розкладову роботу.

„Працюючи невпинно для воєнної перемоги Канади над нещадними аґресорами, канадійські українці повинні позитивно відноситись до тих, навіть нещирих, вкладів канадійських большевиків у канадійське воєнне змагання. Одначе, коли справді хочемо причинитися для запевнення канадійської перемоги й затримання канадійської волі по цій війні, то мусимо весь час памятати заяву британського премієра Чорчила, що мілітарна співпраця аліянтів із совєтською державою ще не значить, що треба іти на уступки большевизмови".

А. Ґатольм.

Золото з Паперу

(3)

— Бачите, — говорив далі Норбольк, після того, як добродій Нибон виявив багато недовірчивости — робота йде тяжко. При найліпшій охоті мені досі вдалося зробити всього дві штуки по десять корон. Такі річи треба робити уважно та дбайливо. А це, що зроблю, потребую на життя. Та я міг би підробляти більші банкноти. Два-три банкноти по тисячу корон. Вистарайтеся мені, будьласка, дві штуки по тисячу корон, а за місяць матимете їх трицять і більше в кишені. Будете мати стільки золота, бо я не боюся проміняти мій банкнот навіть у державному банку, коли хочете.

— А навіщо вам ті дві тисячукоронівки? — зацікавився п. Оляф. Золото за папір, це, безсумніву, приманчива річ.

— Поправді, пане Нибон, коли ніяк не можна би роздобути дві, то хай буде бодай одна тисячукоронівка. Одначе лекше йшло би, колиб були дві. Одна як взірець для одного боку, друга для другого. Це скоротило би нам багато труду. Бачите, я вам добре бажаю. Зраджую вам усі мої тайни. Ще раз добре роздумайте. Вечором скажіть мені, а з поліцією дайте собі спокій. Вони вам навіть не повірили би. І вашій жінці не кажіть нічого.

З такими словами відпровадив Аґе Норбольк господаря аж за двері.

Оляф стояв у ждальні наче запаморочений. В кухні його жінка перекидала щось посудиною.

Думки бігали йому по голові. Із слабо закрученого водопровода капала вода, наче й вона говорила йому: Надумайтеся, роздумайте, роздумайте... Золото за папір, золото за папір...

— А що з ним? — спитала його цікава жінка.

— Нічого, жінко, а не говорив я тобі: нічого. Якісь цікаві винаходи. Дивні винаходи. Та я, жінко, тепер не маю часу: йду на біржу. Па!

Аґент пішов у місто. Тяжкі думки мучили його. Відки взяти дві тисячі корон? А треба їх створити, бо по дві приходити буде щодня, за місяць... буде авто, футро для жінки, радіо, килими, магонева обстановка. Вкінці пригадав собі про дорогоцінности для жінки та заставничий банк. Вганяв по всьому місті, дійшов і до поліції.

— Божевілля, говорив собі, божевілля. Може пізніше, коли вже буде досить ґрошей в моїй кишені, може пішлемо поліції коротеньке повідомлення: „В моїй хаті живе фальшівник грошей, прийдіть і переведіть слідство". І поліція прийде тай, самособою, на мене не впаде підозріння, бо кожен, хто має здоровий розум, подумає, що я не виявив би справи поліції, колиб я був вмішаний в неї... цеж ясне, зовсім ясне.

— Де ти нині був так довго? — спитала його схвильована жінка.

Оляф і не думав про обід.

Чи інжинір дома? Заволодів ним несподівано страшний страх... А як інжинір утік? Що тоді? Золото, маєток, авто, футро все це втекло би з ним.

— Він весь час дома. Я чула, як щось стукоче в його кімнаті. Що ти маєш із ним? — спитала здивована жінка.

Оляф не хотів відповісти, а скоро пішов у велику кімнату.

— Це я, це я...

— Отже ви справу добре обдумали, пане Нибон?

— Так, так, а коли пічнете цю роботу?

Оляф не міг вимовити слова: фальшування.

— Зараз нині, коли ви принесли гроші.

— Та вже маю, — і аґент дріжучими руками добув банкноти з портфелю.

— І думаєте...

— Нічого не думаю, лише знаю. До вечора третій банкнот буде готовий.

— Направду?

— Так, і тоді покличу вас, щоб ви подивилися на успіх моєї праці.

Оляф пригадав собі тепер обід, пішов до жінки та став їй оповідати, який то нині він мав незвичайно щасливий день на біржі. Його папері підскочили просто неприродно. І скачуть і скачуть... На другий тиждень купить їй нове, гарне футро... а потім... авто, бо не може за стільки орудками вганяти пішки або трамваєм. Це втрата часу. Потім нетерпеливо ходив по хаті та наслухував, що там тамтой робить. Працює дбайливо. Весь час чути стукіт. Весь час. Хай робить, а коли вже буде пядесять, сто або ще більше штук яка тисячка, тоді вже знаємо, що почати. Дуже легко. Поліція — поліція... і кінець. Самособою, це не я, ні ніхто нічого... Та коби то лише прийшов той вечір. Той нещасний вечір. Ніяк не хоче прийти той вечір, щоби побачив успіх його праці. Вкінці інжинір попросив його. Показав йому тисячку...

— Придивіться їй та порівняйте зі своєю! Як гарно підроблена! Ніякої ріжниці. І тепер іду її виміняти — таку роботу найліпше робити при електричному світлі. Завтра дам вам вашу частку в правдивих грошах, а потім візьмуся далі до роботи. Завтра зроблю більше...

Оляф урадовано стиснув руку „фабрикантові".

— Бажаю вам щастя, а не прийдіть додому занадто пізно!

Цеї ночі Оляф не приджмурив ока. Зате його жінка спала спокійно. Снилися їй авта та футра.

Вже свитало, одначе не чути було, щоби хтось ішов сходами. Не міг більше лежати в ліжку. А може на хвилиночку був заспав і не чув, як інжинір вертався? Потихеньки підійшов до дверей. Нічого не було чути. Притиснув клямку: то цікаве, двері не були зачинені. Оляф засвітив. Ліжко було неторкнене. А чому шафа відчинена? Йой, зовсім порожна! Що це? Бюрко. Все порожне. Страшний жах пройняв Оляфа. А ось лист. Узяв його та старався читати. Очі вирячив із жаху: „Поважний Пане Нибоне! Ваша жінка таки мала рацію. Як бачите, моя робота дуже проста. Не журіться мною, я не вернуся до вас. Я найшов собі іншу хату. Нема чого повідомляти поліцію, бо тоді вони вас спиталиб, чому ви мені дали гроші? З поважанням Аґе Норбольк".

(Кінець).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЩЕ ОДНА ПРИЧИНА

Ліста причин упадку Франції видно не має кінця. Не минає дня, щоби хтось не подав якусь причину.

Остання (до дня своєї появи) верзія походить від відомого американського письменника Елиота Пола, що жив довгі роки в Парижі й написав тепер про це нову книжку під наголовком „Як я бачив Париж востаннє". Каже він, що французи просто всі були заражені непотизмом та що цей непотизм видай і мав багато до діла з нездібністю Франції опертися Гітлерови.

Слово „непотизм" походить від латинського слова „непос", що означає: братанок, сестрінок. Непотизмом називається фаворитовання таких братаничів і сестрінків при роздачі посад.

ФРАНЦУЗЬКА НЕДУГА?

Здавалося би може комусь, що це типічна хиба французів.

Та історія знає добре, що на подібні недуги хорують і інші народи. Це спеціяльно було недугою старої китайської держави; у Китаю родинні звязки такі сильні, що китаєць, ставши державним урядником, уважав своїм родинним обовязком обкрадати державу на користь своїх родичів і кревняків. Знає історія римського папства періоди непотизму.

Зрештою ця державна недуга прибирає інколи інші форми. Польське правительство „пулковнікуф" спиралося на роздачі державних посад людям з тої самої мілітарної групи. Українське „кумівство" можна теж уважати лише формою непотизму.

КУМІВСТВО Й ОРГАНІЗАЦІЯ

Цікаво було би застановитися над питанням, як може непотизм (або якась подібна „недуга") бути причиною упадку держави.

Пол натякає на цей звязок, коли він каже, що непотизм заставляє французів наставляти своїх кревняків на непродуктивні посади. Пол видно думає, що тих непродуктивних було дуже багато, себто люди на цих посадах побирали державні гроші, а за це нічого корисного не робили. Він не каже, що вони нічого не робили, а тільки, що вони нічого не продукували, не творили. Може бути й таке, що вони робили враження дуже занятих людей. Можливо, що вони на роботу перші приходили, а останні відходили. Може вони вставали до роботи зо сходом сонця й ще робили при місяці. Не в безробітности видно була хиба, а в тому, що їх праця не давала державі того, чого їй було треба.

Коли держава найшлася в критичному стані, коли на неї вдарив ворог, тоді треба було, щоб кожний урядник виконував свою роботу та щоби кожний з них робив те, чого державі було треба. Звісно, люди, які робили роботу, якої державі не було треба, які дістали роботу не тому, бо вона потрібна державі, але тому, бо ті люди мали в уряді кревняків, такі люди були для держави тільки тягарем.

УСЕ НА ВІДПОВІДНЬОМУ МІСЦІ

З цього не виходить, що кумівство це зовсім кепська справа. З цього не виходить спеціяльно, щоб не вибирати собі кумів, коли людина йде діти хрестити.

З цього лише виходить, що кумівство повинно мати значіння там, де йому місце: при хрестинах. Поза те воно вже не то не робить користи, але й приносить шкоду.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Володимир Малик, предсідник 425. відділу У. Н. Союзу ім. о. Грушки, б. делеґат на конвенцію в Ґерісбурзі, предсідник одинокого українського будівельно-запомогового товариства „Запороже", що досі не збанкротувало як інші, все й всюди присутний учасник українського орґанізованого життя, розпрощався з тим невдячним світом, підкошений нагло серцевою недугою. Покійник був тихої вдачі, а помер ще в молодому віці, маючи всього 48 літ. Похорон відбувся в суботу, 11. квітня, а маси народу, серед якого він жив, відпровадили його на місце вічного спочинку.

Віче Краевої Оборони на Борнсайд відбулося в неділю, дня 19. квітня, в церковній салі православної громади. Українська Громада в тій дільниці Шікаґа нечисленна, коли ходить про свідомих наших людей, бо багато українців ще „во время оно" відпало від громади з причини комуністичних і біблійних впливів. Віче відкрив парох громади о. Филима, який разом з п. Ґерасимовичем відтак секретарював, а проводив вічем п. Зелінка. З рамени Ліґи Американців Українського Походження, яке координує працю українців в напрямі допомоги Америці у війні, прибули на віче касієр п. М. Петрів і секретар Степан Куропась.

На тему купна Военних Бондів промовляв п. Петрів, а на тему, чому якраз українці повинні бути на першому місці в справі допомоги Америці у війні на два фронти — дописувач. Парох о. Филима взивав, щоб й українська громада на Борнсайд була записана в історії як та, що разом з іншими громадами Шікаґа стала на поклик в допомозі Америці. Присутні зареєструвалися і заявили охоту купити Военних Бондів на суму 6,575 дол. Продажею бондів займеться о. Филима, який надалі буде старатися поширити продаж Военних Бондів між всіх своїх парохіян.

Коли вже мова про громаду на Борнсайд, то треба тут ще додати, що від часу як дописувач був на Борнсайд, змінився вигляд церкви до непізнання. Церква виглядає тепер на катедру, бо добудовано до неї широкі на обидва боки сходи, а вхід до салі під церквою має окремі двері з хідника. Взагалі увесь вигляд теперішньої церкви в наслідок цього нового 3-тисячного додатку представляється дуже імпозантно. Церква на Борнсайд це найкраща православна церква, яку мав нагоду дописувач бачити в Америці, а в додатку не має ані цента довгу.

Національні ґрупи стейту Іллиной на підставі перепису населення в 1940-го року представляються чисельно так: У стейті є разом 969,373 осіб роджених поза Америкою, з яких найбільшою ґрупою є польська, бо начисляє 138,700 осіб. Роджених є в чужих краях (в тисячах): Німеччина 738, Італія 98, Росія 74, Чехословаччина 54, Ірляндія 41, Анґлія 36, Латвія 37, Канада 33, Угорщина 21, Югославія 21, Греція 18, Шкотія 18, Данія 13, Голяндія 11, Швеція 79, Австрія 36, Мексико 10.

Про уроженців України нова статистика не говорить тому, що було їх менше як 10 тисяч. Отже виходить що при переписі населення в 1940. році не найшлося в стейті Іллиной 10 тисяч відважних людей, щоб не лише заявили, але й допильнували, щоб їх записано як уроженців України! Явище дуже сумне, але нажаль правдиве!

Поляки і польські часописи в Шікаґо є тепер щодо відбудови нової Польщі поділені різко на два табори: Сікорского і Матушевского. Досі ще нема між ними отвертої війни, але з нагоди ріжних віч, офіціяльних принять бувших і теперішних польських достойників виходить таке, що одна ґрупа підставляє другій ногу, хоч назверх заховує всі міри товариськости і чемности.

По стороні Сікорского є всі вороги бувшої політики Пілсудского не тому, щоби вони залюбилися в про-совєтській політиці свого ґенерала, але просто тому, що є нагода прийти їм до слова, коли перше вони не мали нагоди бути при владі. По його стороні соціялістичні й соціялізуючі елементи.

Зате проти нього католицький клер. Теж не тому, щоби закидувати Сікорскому якийсь злочин, бо такого, на їх думку, він не поповнив, але зробив, що в даних обставинах відносно відбудови Польщі в давних границях міг зробити. Вони просто з принципу ворожого наставлення до комунізму не хочуть йти з Сікорским і визнавати його за вожда польського народу, і тому склонюються до ґрупи б. міністра фінансів Матушевского, який союз Польщі з Совєтською Росією називає „новою траґедією Польщі".

Величезна більшість польської кольонії в Шікаґо є однак за Сікорским, якого обдаровують все новими епітетами. Один польський часопис пише на адресу Сікорского такі панеґірики: „Він пригадує президента Падеревского. Той самий маєстат і повага. Та сама доброта і шляхотність, лише більше військової постави. З його обличчя відбивається ясним промінням польський романтизм, поезія, мрія і думка глибока. Під його стрілецьким одностроєм можна добачити велике польське серце, велич патріотичних думок і велику любов до Польщі. Йому не можна не вірити, він будить собою віру і надію. Коли дивитися Сікорскому в очі, то можна в них бачити Польщу, велику, могутню, сильну!"

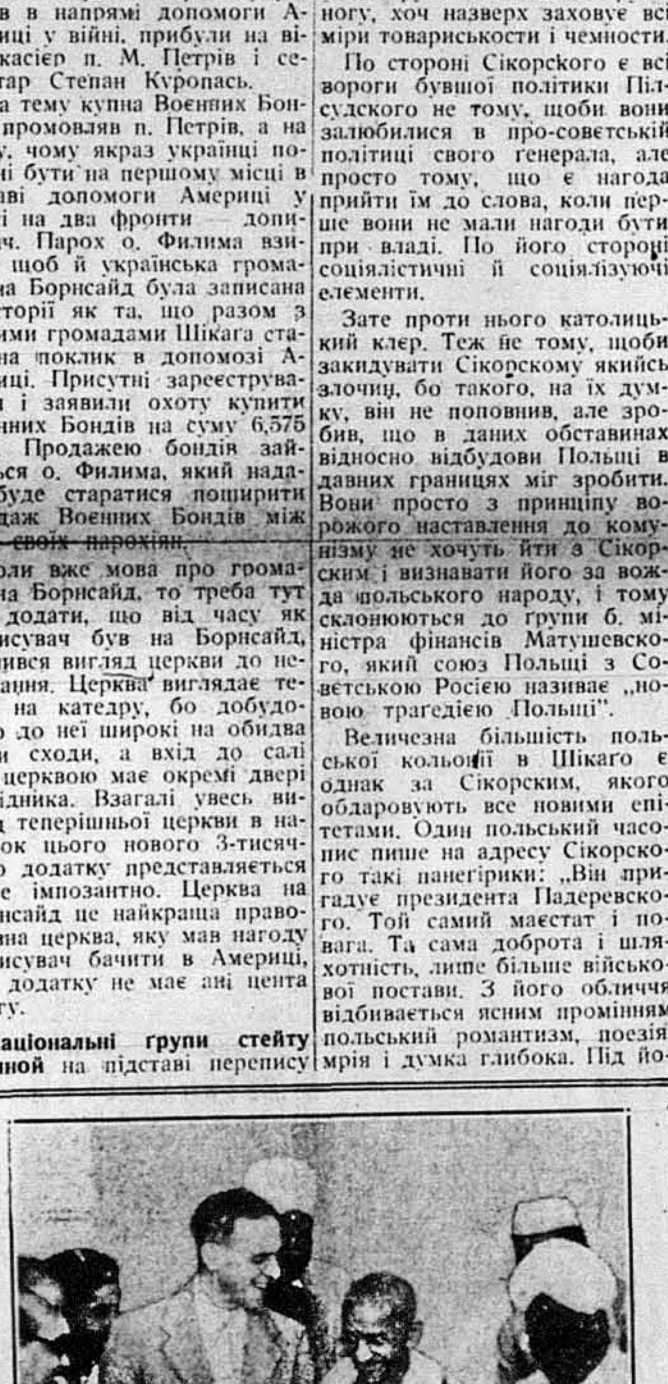
Це тільки малі виїмки з того, як величають поляки свого чолового чоловіка. Досі ніде в історії України не стрічав дописувач таких похвал, звернених на адресу українських найвизначніших людей. Тільки одні українські комуністи величають Сталіна теж як і українське „ясне сонічко".

Дім Українського Народного Союзу поволи, але певно, прибирає інших форм. З того всього найважніше те, що сплачується довги. Люди складають жертви, а тим самим і довги нової корпорації зменшуються. З товариств, що недавно зложили жертви на цей дім, є 125 і 379 відділи У. Н. Союзу, що зложили 50 і 100 долярів на сплату довгів. Відділи 106, 259 і 252 запевнили, що зложать такі жертви й він себе.

Найбільшою журбою дирекції під теперішню хвилю, крім довгів, є відмальовання сальдому, бо це новий видаток, який треба конче зробити, щоби належно приготовитися до святочного отворення дому, яке має бути „галя-афером".

АВАНСУВАВ. — Полковник Клер Л. Шенолт, 51-літній командант „літаючих тиґрів", добровільного американського корпусу в Китаю, дістав рангу ґенерала бриґади. Він походить з Вотер Пруф, Луізіяна.

КРИПС В ІНДІЇ. Сер Стефорд Крипс, спеціяльний делеґат британійського уряду до Індії, стрічається з Моганадасом Ганді, лідером партії Національного Конґресу, в Ню Дельгі. Гіндуси відкинули потім плян Крипса.

ТРОШКА ГУМОРУ

Серед державних мужів, які вислали Гітлерови побажання з нагоди його уродин, знаходиться „президент" Чехії, д-р Еміль Гаха. Що булоб, якби не дай Боже якийсь український „квізлінґ" вислав таке побажання? Хіба не посипалисяб тяжкі закиди на всіх українців і на тих, що з українського роду? Ті чехи, які нераз змішують український визвольний рух з „націстичною проблемою", мають прекрасне поле ділання, поборюючи своїх власних Гах, предтечів Квізлінґів.

Нарешті „ПМ", чуйна нюйорська американська ґазета, викрила, що невідомі справники розсилали російською мовою летючки до робітників-росіян і в тих летючках пропаґували симпатії супроти „Держав Осі". Слідство виявило, що ті летючки були друковані на тих самих машинах, що друкують російсько-американську ґазету „Росію". Щойно тепер „ПМ" собі нагадує, що ґазета „Росія" з нагоди захоплення німцями певних російських територій, писала, що ті території „освободжені німцями". Добре, що „ПМ" бодай тепер попала на властивий шлях. Це теж дуже вдячний ґрунт для всіх російських „демократів", які завважують скалку в чужім оці, а не завважать поліна у власнім.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ОЛИФАНТ, ПА. — Спеціяльний мітінґ Бр. Пресв. Богородиці, від. 404., відбудеться в неділю, 26. квітня, зараз по Сл. Божій. Проситься членів прийти на цей мітінґ, бо будуть дуже важні справи до переправадження. — Михайло Полянський, предс.

З МУЗИКИ

КОНЦЕРТ МИРОНА ШАНДРОВСЬКОГО.

На днях мав я нагоду чути концерт Мирона Шандровського, молодого американця українського походження, який в обемистій програмі „речіталю", себто концерту, який він виповнив сам один, показав усі прикмети свого гарного, свіжого голосу та своєї музикальности. В інтимнім окруженні „Артс Студіо" Шандровський виконав низку пісень, починаючи клясичними творами Генделя та Каріссімі та піснями сучасних американських композиторів кінчаючи. Середущий відділ програми виповнили твори клясиків німецької пісні, Шуберта та Гуго Вольфа, й одинока в програмі оперова арія з „Андреа Шеніє" Джіордано.

Мирон Шандровський не тільки володіє своїм голосом — баритон з теноровою закраскою — але й розуміє, що він співає й вміє передати наміри автора й композитора пісні. Себто: вміє виконувати те, що співає. Це велика штука й, на жаль, доволі рідка між співаками. Сам голос та навіть знання орудувати ним замало, щоби заслужити на назву „співака" чи пак „артиста-співака". Треба мати дар інтерпретації, талант виконавчий, музикалньість й інтуіцію, себто чуття, завдяки якому дана людина відчуває, що гарне в мистецькому та музичному творі, а що погане, що добре, а що зле. Щойно це та ще дещо, разом взявши — відповідний голосовий матеріял, знання орудування голосом, себто „школа співу", дар інтерпретації, музикальність, інтелігенція й освіта музична й загальна, відповідний зовнішний вигляд, авторський талант, (він до деякої міри, потрібний навіть концертовим співакам), — врешті пильність і невсипуща праця — щойно це все складається на поняття **справжнього** артиста-співака. Коли одного з цих елементів нема, або коли вони розділені нерівномірно з перевагою одного та недостачею в другому — н. пр. прегарний голос, але брак виконавчого таланту або навпаки — тоді, слухаючи такого артиста, все почуваємо, що „щось бракує...", що все воно „не те, що повинно бути..."

Мирон Шандровський має завдатки всього, чого вимагаємо від справжнього співака й тому його концерт дав мені повне задоволення. Його голос покищо не надто великий, але може ще розвинутися і зміцніти. Зате його штука виконавча вже сьогодні вповні зріла; а те, що він включає в програму свого концерту такі складні, речитативно-деклямаційного характеру твори як „прозові" пісні Дороті Герберт, своєї акомпаніяторки, це доказ його поважного мистецького підходу до складного питання т. зв. сучасного репертуару.

Шкода, що поміж 18-ти творами в програмі не було бодай двох українських! Очевидно **добрих** українських творів, а не того сміття, яке здебільша виконують в своїх виступах американсько - українські співаки чи співачки. Дві-три добрі пісні добрих сучасних українських композиторів напевно не булиб пошкодили програмі п. Шандровського, а зате був би він зробив добру прислугу музичній культурі цього народу, з якого він вийшов.

Антін Рудницький.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

FINAL ALLIED VICTORY HOPE OF UKRAINE

Columbia Professor Addresses Youth Meeting Honoring Shevchenko, Poet and Writer

Victory by the United Nations and the overthrow of totalitarianism and oppression is the only answer to the present critical problem of Ukrainian independence. Professor Clarence A. Manning, acting executive officer of East European languages department, Columbia University, asserted Sunday afternoon at Hartford Public High School.

Professor Manning spoke at the fifth annual schoolarship fund concert sponsored by the Ukrainian Youth Organization of Connecticut in honor of Taras Shevchenko, famed Ukrainian poet and writer. The concert was presented by the Ukrainian Youth Chorus of New York and New Jersey.

Cooperation Urged.

He urged All Ukrainians to cooperate fully with the Government, working carefully so that their American citizenship will not be disgraced through misuse of their native sympathies. Professor Manning said Ukrainians have shown their courage and American loyalty in recent battles, and must not let that good impression be spoiled by trickery of plotters or fifth columnist who would try to injure them in the esteem of their fellow countrymen.

Professor Manning pointed out that Taras Shevchenko during his lifetime stood for the same principles for which the United States and other nations are fighting today. "You must be worthy of such great poet," he said, "by working for those ideals which alone can make the world of the future better and more humane, with rights and liberty accessible to all."

(THE HARTFORD DAILY COURANT Monday, April 20, 1942).

ВАЖНЕ! ДІТРОЙТ! ПОЗІР!

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

СОЮЗОВИХ ВІДДІЛІВ НА ЗАХІДНІЙ СТОРОНІ МІСТА ДІТРОЙТ

відбудуться

В СУБОТУ, 2. ТРАВНЯ (SAT., MAY 2, 1942)

в годині 8:30 вчером

В УКР. НАР. ДОМІ, 4655 MARTIN AVE.

На ці збори повинні явитися всі урядники відділів **20, 75, 94, 141, 146, 175, 183, 203, 292 і 444,** всі члени члени Союзовці і всі члени Укр. Нар. Дому. Обговорювати будемо справи Союзу — загальні і місцеві. Також будемо рішати про викінчення будівлі Нар. Дому. Справа отже наша і з нами звязана. Мусимо її вирішити. Усіх запрошуємо. Головним бесідником та референтом буде **п. Д. Галичин,** секретар У. Н. Союзу. 92,6

ЗА ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ:

Волод. Дідик, радний — **Д-р А. Т. Кібзей,** контрольор

ЗА УКР. НАР. ДІМ:

Вас. Чмир, заст. предс. — **М. Шустакевич,** писар

ПОЗІР! — ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СОЮЗОВИЙ ОКРУГ!

В НЕДІЛЮ, 26. КВІТНЯ (APRIL 26, 1942)

відбудуться у Філядельфії

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

усіх відділів У. Н. Союзу нашої округи в год. 1. попол. На цих зборах буде приявний головний касієр У. Н. С., **п. Роман Слободян,** та усі місцеві урядники, щоби нарадитись над добром У. Н. Союзу.

Зараз по окружних зборах відбудеться

НА УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 849 Н. ФРЕНКЛИН УЛ.

ВЕЛИЧАВА „СОЮЗОВА ГОСТИНА",

на яку запрошуємо всіх громадян з Філядельфії й околиці. За добру забаву дає запоруку

Комітет Союзових Відділів у Філядельфії.

ЗАХОДОМ УСІХ ТРОЙСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ

відбудеться

ВЕЛИКИЙ ВІДЧИТ

виголошений Вповажаним Паном Мирославом Січинським

В НЕДІЛЮ, 26. КВІТНЯ (APRIL 26, 1942)

в УКРАЇНСЬКІЙ НАРОД. ДОМІВЦІ, 391 ДРУГА ВУЛ., ТРОЙ, Н. Й.

Відчит начнеться точно в годині 4. пополудні.

Тройські орґанізації запрошують на цей відчит громадян з **Коговс, Вотервліет, Амстердам, Ґодсон, Пітсфулд і околиць. Вступ вільний.** **Комітет Зєднаних Орґанізацій в Трою.**

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й. УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ

216-218 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Театр. Гурток „ПРОМІНЬ" з Ню Йорку під управою арт. І. Кучмака відограє історичну драму в 5 діях зі співами і танцями

„НЕВОЛЬНИК"

Карпенка Карого (Тобілевича) після поеми Шевченка

В цій драмі візьмуть участь слідуючі особи: **Панни: Кухар, Задорецька. Панове: Жуковський, Яновський, Слободян, Перчишин, Цюпа, Ґельнер, Кінаш** і инші. — Запорожці, невольники, селяни й дівчата.

В НЕДІЛЮ, 26. КВІТНЯ (APRIL 26, 1942)

По виставі ЗАБАВА і БАЛЬ до пізна вніч.

Початок точно 5:30 попол. — Вступ разом з податком **55 центів.**

Шановні Громадяни й Громадянки! Управа Українського Національного Дому постаралась, що на сцені нашого дому буде відограна одна з найкращих драм нашого театрального репертуару і відіграють її відомі артисти згаданого гуртка „Промінь" з Ню Йорку й Бруклина. Тому приходіть усі й кличте своїх знайомих, щоби перед закінченням театрального сезону налюбувались доброю штукою, як рівнож своєю присутністю піддержите матеріяльно потреби нашого дому. За повне вдоволення ручить **Управа Нац. Дому.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, Н. Й.

Представлення „Невольник".

Народне життя в нашій місцевій громаді, що гуртується при У. Н. Домі, починає оживати, не звертаючи уваги на війну, що вдечому те життя спинює. Чимало наших молодих хлопців пішло до війська. Союзові відділи й інші товариства, починають влаштовувати ріжні підприємства. Сам Укр. Національний Дім при Гренд вул. в Бруклині підзарядом молодого предсідника І. Білика порostaє в силу і приєднує все нових членів.

Дня 26. квітня ц. р. цей Дім ставить велику українську історичну драму, під заголовком „Невольники". Драму відограють найкращі сили з Ню Йорку і околиці. Гроші з того підприємства мають піти на украшення Дому зо двору. Всі наші громадяни, які хочуть бачити гарну історичну драму і налюбуватись нею, повинні прийти того дня до У. Н. Дому. В той спосіб вони поможуть громадській справі і сами налюбуються чудовою історичною драмою.

Подав П. Малицький.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

З свяченого на українські сироти в Америці.

Приходиться нам згадати кілька слів про нашу асторійську громаду в нюйорській окрузі.

Прямо приємно про це згадувати прилюдно не тому, що в громаді щось робиться чи вже зробилося, але тому, що поволі визбуваємося й ми, українці, непотрібних „високопарних", публичних розголосів, не про це, що в даній громаді вже зроблено, а про це, що щойно придумуємо зробити.

І щастя, якщо наперед розголошена імпреза завдяки праці організаторів дійсно вдається.

Та біда, що в декотрих наших громадах таке водиться, щоб звичайно на великих закликах „праця" й кінчиться.

У нашій асторійській громаді ми тільки вже навчилися, що кожне добре діло без високопарних покликів, зачинаємо й кінчимо першусього ми самі.

Отже дня 11-го квітня ц. р., стараннями нашого Українського Горожанського Клюбу, влаштовано в домівці тогож Клюбу, вечерок, традиційного „Свяченого".

Зайвим є розписуватися тут прилюдно як того вечорка, запрошені нами гості бавилися.

Зайвим думаю є рівнож згадувати, що підчас спільної святочної вечери, не обійшлось без палких промов, поважніших, чи й веселіших анеґдот, а згодом, при добірній музиці й приличних наших „гопаків".

Але за покликом нашого теперішнього клюбового предсідника, п. І. Марка, наші гості не забули й цим разом, за тих, котрі навіть й підчас Воскресення Христового, не мали при чім повеселитися, це значить про наші сирітки в Америці.

Не зібрали ми, що правда цим разом „княжих" сум, але, хто тільки міг, й на кільки його було стати, охоче давав.

Не дали нічого тільки ті, що з засади уже навіть й підчас нашого „Свяченого", воліли посидіти дома. А годиться згадати, що один наш гість, по народности нам „чужинець", коли пояснено йому на яку властиво ціль збірка йде, так собі наш звичай подобав, що не тільки й він свою лепту дав, але майже бажав собі, щоб його вписати у наші ряди.

Горяче поперли запроєктовану грошеву збірку пані: Паламар і Семусь.

Збірку перевели пані: А. Періг і Е. Левицька.

Зібрано $18.50, котру то суму, нижче підписаний негайно вислав почтою на руки С. С. Василіянок до Філядельфії, Па. Всім жертводавцям складається щиру подяку.

Михайло Беля.

„ДЖІП". — Лорд Галифекс, британський амбасадор до Злучених Держав, і його дружина пробують їзди в військовому авті, званому „джіп", на форті Сем Гюстон, у стейті Тексасі. На переді коло шофера сидить дружина команданта форту.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Рудавська, Мікіз Ракс, Па. — Помістимо те, що подає американська ґазета про допомогу українських жінок А. Ч. Хрестови, а тільки подайте назву часопису і день, в якому той допис був поміщений. Якщо дістанете „мет" або „кат" з цеї знимки, що була в американській ґазеті, то помістимо теж і знимку. Підіть до ґазети і попросіть, а як дістанете, то нам надішліть.

КРИПС ПРО НАДІЇ В ІНДІЇ

ЛОНДОН. — Перед британським парляментом виголосив промову сер Стафорд Крипс, котрий недавно повернув з Індії. Він заявив, що хоч переговори з індійськими провідниками не дали такого успіху, який Британія бажала, проте вони не були зовсім без успіху. Підчас них індійці побачили добру волю Британії. Крім того, під напором обставин, самі індійські провідники переконаються, що в Індії треба уряду, в який входилиб представники всіх відламків.

Кирило Хрістов.

Руки в Гору

(З болгарського).

Мужик продав на ярмарку дві безроги тай зараз сховав гроші в гаманець, який мав завішений на шиї. Хоч софійська зима дуже гостра, розгорнув груди, щоби сховати гроші під кожух. Кишенковий злодій Дочо Чепа не переочив ніодного його руху. Вже смеркається, годі тратити час.

Виходить із юрби, несподівано зупиняється та дивиться на небо. Показує щось. Люди мають голову. І лише той, що нею не думає, поглядає туди, куди Дочо звертає увагу. Дочо в цюж мить счезає в одній недалекій вулиці, де дуже мало прохожих.

— Він тепер піде пити в гостинниці, а потім пуститься в село, подумав Дочо й помало приставав, щоби його не запримітили.

Та селянин нараз десь пропав, наче земля проковтнула його. Заяць утікав.

Та ні! Диви, он знову надходить, зявляється споза тієї скелі коло нового будинку. І хоч ліхтарні світяться здається начеб своїм світлом іще більше замрячували цю пусту вулицю.

Новий будинок, скелі й цегли займають вулицю майже до половини. Геть далеко Дочо не бачить живої душі.

— Гей, братіку, чи ти що загубив?

Селянин відвернувся.

— Руки вгору!

Заблестів із близька селянцнові білий метал опришкового револьвера. Нема ради — руки піднімаються вгору. Опришок якстій хапає за гаманець за пазухою.

— Я також мушу мати празник, чоловіче. Та щоби ти не оглядався позад себе, а то...

* * *

З противного кінця виринає нова подоба. Підходить ближче тай питається:

— Чого тамтой так побіг? Може ограбив тебе?

Добре зодягнений чоловік, пан.

— Він, пане, бачив як я продав дві безроги й що я дістав досить грошей. Слідкував мене. Я вдавав дурного. Аж нараз тут біля того нового будинку: „Руки вгору!". Ну добре — вгору! Тай так забрав мені гаманець...

Селянин сміється, наче не знати який щасливий. Той пан дивується.

— Так чогож ти смієшся? Коли вже забрав тобі гроші? Чи ти збожеволів?

— Сохрань Боже. Я маю два гаманці, пане, один для себе, а другий для інших, хай...

Добре зодягнений та добре віджевлений пан. Певно міліонер. Йому може все спокійненько розповісти.

— В гаманці для злодія маю лише папері, а мій гаманець, його я там, за тими скелями зшив у шапку...

— Руки вгору!

Знову заблестіло дуло револьвера. Селянин вибалушив очі, одначе руки мусить підняти. Пан бере його шапку, віддирає підшевку та забирає гаманець із грішми. Порожну шапку знову кидає селянинові на голову.

— Старайся цілий дійти до хати й не відвертайся поза себе, коли ще хочеш бачити своє село.

Елеґантний пан жде аж селянин відійде трохи а потім поважною ходою іде поири новий будинок а відси в поперечну вулицю простісенько туди, де пропав тамтой злодій.

— Руки вгору!

Ізза наскладаної купи цегли вибігає Дочо, що прислухувався всій цій сцені.

З одної кишені елеґантного пана витягає револьвер, із другої гаманець із грішми. Дивиться в лице конкурентові, що гить оторпів.

— Ах, пан Дрангольників! Мені дійсно дуже прикро! Та ви признаєте, що вам таки не до лиця потайки робити нам конкуренцію. Куди йдете? Всеж бажаю вам багато щастя!

БУДУТЬ ПОМАГАТИ АЗІЇ ПО ВІЙНІ

РАЧЕСТЕР (Н. Й.). — На конференції місцевого університету, присвяченій питанням Далекого Сходу, довший доклад виголосив д-р Курт Блох, специяліст від Далекого Сходу, який заявив, що по цій війні Америка, Велика Британія як теж західно-европейські держави мусять фінансово допомагати, щоб азійські народи могли прийти до рівноваги. Одначе учасники конференції однозгідно ствердили, що першусього Обеднані Держави мусять перемогти мілітарно Німеччину та Японію, а щойно опісля можна буде приступити до економічної розбудови Азії.

ЗНОВУ ПОРА ТУЛІПАНІВ. У місцевості Голенд, у стейті Мишиґен, знову зацвили поля туліпанами. Сотки молоді, одіті в голяндські національні строї, візьмуть участь у святі в честь туліпанів, що почнеться 14. травня. Обчисляють, що там цвите понад 3 міліони бульв туліпану.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У понеділок, 13. квітня 1942. року, помер в Бруклині член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 368. У. Н. Союзу, в Вунсокет, Р. Ай.,

ПИЛИП САВЕЧКА.

Походив зо села Каладрівка, повіт Скалат, Галичина. Полишив жену Теклю, подружені діти й внуки.

Тіло спроваджено до Вунсокет, де похорон відбувся в четвер, 16. квітня, в укр. кат. церкві св. Арх. Михаїла. Тлінні останки похоронено на парохіяльнім цвитари.

Земля Йому пером!

І. П.

Дня 15. квітня 1942. р. помер член Бр. св. Михаїла, від. 357. У. Н. Союзу, в Нортумберланд, Па.,

ДМИТРО ГУРИШ.

Покійний родився 1881. року в селі Юшківці, повіт Бібрка, Західна Україна. Прожив 61 рік.

Полишив у смутку жену Маґду і 4 дорослих дітей: Анну, Михайла і Марію (подружені) і Василя (самотного) та 4 внуків.

Похорон відбувся 18. квітня 1942. при участи родини, знайомих і членів Бр. св. Михаїла.

Вічна Йому память!

А. Возний, секр.

ТАРЗАН, ч. 551. Моряк в погоні.

Виминаючи зручно напасників, Зеля драпалася до гори по машті неначе дика мавпа.

„Лізь за нею та приведи її наділ", закричав Вилйено до піратів. Один з них, що виглядав на великого смільчака, послухав.

Тимчасом Зеля видрапалася на самий вершок машту та відпочивала. Вона майже безжурно дивилася, як до неї підлазив моряк.

Коли він вже був так близько, що міг досягнути її, простягнув руку, щоб вхопити Зелю за ногу.